

Prædiken ved oliemessen

Under messen med indvielsen af olierne
tirsdag, den 3. april 2007 i Sankt Ansgars
Kirke prædikede biskop Czeslaw Kozon.¹
Teksten bringes her som artikel

Af Czeslaw Kozon

Selv om der er mange store fester i løbet af kirkeåret, hvor domkirken burde være fuld, så er det messen med indvielsen af olierne, der særligt samler katolikker fra alle dele af bispedømmet. Der er god grund til, at det er en velbesøgt messe; men det er jo ingen selvfølge. Det er en hverdag, og mange mennesker har langt til København.

I messebogens rubrikker er der lagt op til, at messen i dag særligt skal samle præsterne.² Vi fejrer i vort bispedømme oliernes indvielse tirsdag i den stille uge, men vi skal se dagens messe som en foregribelse af skærtorsdag, der med Eukaristiens indstiftelse også er begyndelsen til præstedømmet i Kirken. De fleste sakramenter kræver en præsts medvirken for overhovedet at komme i stand. Disse sakramenter er derfor også med til at udfylde præstens liv og give det mening. Præsten er præst i kraft af præstevielsens sakramente; men oprindelsen til præstedømmet ligger i Eukaristien, og mens præstevielsen kun fejres én gang, er Eukaristien den vedvarende erfaring af dét at være præst. Vi har ingen andre eksempler på, at to sakramenter er indstiftet på én gang, i den samme hændelse, og på en helt speciel måde er henordnet hinanden.

En præsts liv ville være meget amputeret, hvis han ikke kunne døbe, prædike, høre skriftemål, salve de syge og gøre, hvad der ellers hører til denne livsform. Men et liv uden Eukaristi ville være et særligt offer. Det offer er der ganske vist mange præster, der har måttet bringe – alle de, der tiderne igennem har været forfulgt og i fængsel eller på anden måde chikaneret for deres tros og gernings skyld. De har ikke i mindre grad været præster af den grund. Deres bønner og tilknytning til Kristus

---

¹ Skærtorsdag eller en dag i nærheden indvier biskoppen under en særlig oliemesse 1) katekumenolie, som bl.a. anvendes ved dåb, 2) krisamolie (en blanding af olivenolie og balsam), som bl.a. anvendes efter dåben, ved firmelse, præste- og bispevielse, samt ved indvielse af kirker og altre, og 3) de syges olie, som anvendes ved De syges Salvelse. Kilde: Katolsk Minileksikon.

² Ved oliemessen i Domkirken deltager hvert år et betydeligt antal præster fra både København og provinsen. Under messen fornyer de deres engagement i præstetjenesten og deres forbundenhed med biskoppen.

gennem præstevielsens sakramente har holdt dem oppe og mindet dem om deres identitet. I vor pastorale situation er det intet problem at få lov til at læse messe, og for de fleste præster er den daglige fejring en selvfølge på grund af de mange behov for og ønsker om i menigheder og ordenshuse at have daglig messe. Når vi nu har det privilegium at kunne fejre messen dagligt, så skal denne daglige fejring også udnyttes bedst muligt – det vil sige, at også, når messen foregår under beskedne og stilfærdige former, skal den fascinere os. Alt i messefejringen kan tjene til opbyggelse og bevidstgørelse. Foruden selve Eukaristien, messens læsninger, dagens fest eller helgen, forbønnerne, den intention, vi fejrer messen i, og de mennesker, som sammen med os deltager i den.

I opfølgningsskrivelsen *Sacramentum caritatis*³ efter bispesynoden om Eukaristien i 2005 kommer pave Benedikt hele vejen rundt om dette mysterium, både med teologiske, spirituelle og praktiske bemærkninger. Eukaristien bliver belyst i forholdet til de øvrige sakramenter og til alle grupper af troende – og særligt da til os præster. Som ansporing til vor indlevelse i Eukaristien nævner pave Benedikt de ord, der ledsager overrækkelsen af kalk og patene⁴ under præstevielsen: "Modtag det hellige folks offergave, som skal frembæres for Gud. Indse, hvad du gør, efterlev, hvad du forvalter og form dit liv i overensstemmelse med mysteriet i Herrens kors".⁵ Dette er både en opfordring til værdigt at fejre Eukaristien og lade den komme folket til gode. Den fortæller os også, hvad vi kan lære af Eukaristien, idet vi får at vide, at vi skal "indse, hvad vi gør, og efterleve, hvad vi forvalter."

Gennem præstedømmets enhed med biskoppen er den lokale fejring af Eukaristien en tydeliggørelse af denne enhed. Det er ikke en separatistisk handling; tværtimod – fordi Kristus og Eukaristien er én og ét, skal de mange individuelle fejringer altid ses som en deltagelse i hele bispedømmets fejring af Eukaristien. Udover at fokusere på Eukaristien og præstedømmet samler opmærksomheden i denne messes liturgi sig, som navnet siger, om olierne, der nu skal indvies. Sammen med Eukaristien er også olierne med til at tydeliggøre den enhed i bispedømmet, som de øvrige sakramenter skal skabe, her især de sakramenter, der har olien som et vigtigt tegn.

Olierne indvies ikke de steder, hvor de skal bruges. De bringes ud fra den ene fejring, fra bispedømmets hovedkirke, hvor de indvies – en anden måde at vise enhed på. Fordi der bruges krisamolie til så vigtige sakramenter som dåb og firmelse, sakramenter, der etablerer menneskers medlemskab af Kirken, er det rimeligt, at også lægfolket er rigt repræsenteret ved oliemessen: familier, enlige, ældre, unge, danskere og fremmedsprogede fra alle baggrunde og fra mange dele af bispedømmet.

Kirkens ordinerede tjenere er kaldet og sendt til resten af gudsfolket for at forkynde og helliggøre gennem sakramenterne. Der er mange berettigede forventninger til præster og diakoner, men også behov for værdsættelse af deres tjeneste. Den ordinerede tjeneste er en integreret del af Kirkens fællesskab. Den kan ikke erstattes, og dens kompetencer i forkyndelse og liturgi skal stå klart.

På samme måde skal lægfolkets kompetence respekteres, men også i stigende omfang vækkes og styrkes. Selv om vi efterhånden kan se tilbage på næsten fire årtier med lægmandsengagement i råd og kommissioner, har lægfolks bevidsthed fortsat brug for at blive opmuntret. Andet Vatikankoncil har promoveret og sat denne udvikling på skinner. Men allerede kardinal Newman,⁶ én af 1800-tallets teologiske giganter, foregreb som en vision denne virkelighed. Hans formulering virker på en måde stærkere, end hvad vi er vant til at læse i koncilsdokumenterne – dels fordi han er god til at udtrykke sig, dels fordi han sagde det i en tid, hvor diskussion om lægfolkets aktive rolle i Kirken, som vi kender den, kun optog de få. De kendteste og oftest citerede ord fra hans fremstilling er:

³ Opfølgningsskrivelsen (betegnet den postsynodale exhortation) *Sacramentum caritatis* er under oversættelse til dansk. **Klik her** for at se teksten (engelsk). Skrivelsen er blevet præsenteret i catholica.dk i en artikel af Jacob Thomsen; **klik her** for at se denne artikel

⁴ Latin: et fad. I folkekirkelig sammenhæng anvendes ofte ordet *disk*

⁵ *Sacramentum caritatis*, 80

⁶ John Henry Newman, 1801 – 1890, engelsk kardinal

"Jeg ønsker et forstandigt, veluddannet lægfolk;" men kardinal Newman er langt mere detaljeret i sine forestillinger. Hans siger yderligere: ..."Jeg ønsker...mennesker, som kender deres religion, som går ind i den, som nøjagtigt ved, hvor de står, som ved, hvad de står for og ikke står for, som kender deres trosbekendelse så godt, at de kan gøre rede for den, som kender så meget til historien, at de kan forsvare den." Meget aktuel bliver kardinal Newman, når han siger: "Jeg ønsker, at I ...må få en indsigt i forholdet mellem de enkelte sandheder,... at forstå, hvordan tro og fornuft står i forhold til hinanden".⁷ Allerede kardinal Newman var ængstelig for at gøre folk uret, for at undervurdere deres evner. Dette gælder så meget mere i vore dage; men vi siger det ikke for at beklage os, men for at gøre opmærksom på et potentiale, som de, der har det, både skal blive bevidste om og dyrke. Kardinal Newman ønskede at mobilisere lægfolket i Kirkens ånd, og det samme gør Kirken i vor tid.

Andet Vatikankoncil nævner,⁸ at det er i kraft af dåben og firmelsen, at kirkefolket besidder de ovennævnte kompetencer, altså også i kraft af salvelsen med Helligånden, som krisamolien skal udtrykke. Ved dåben i Jordan trådte Jesus ud af anonymiteten, og ved Helligåndens nedsendelse overvandt apostlene deres ængstelse. Efter sin dåb begyndte Jesus sit offentlige liv og sin forkyndelse; det samme gjorde apostlene på pinsedagen. Ved begge disse hændelser trådte Guds rige ind i det offentlige rum ved personer, som Han ønskede at satse på. Meningen med at tale for et øget lægfolksengagement er ikke at pege på en forpligtelse, at bede om aflastning for præsterne, om at folk tager sagen i egen hånd, men at gøre opmærksom på en værdighed, som ganske vist indbefatter en sendelse, et ansvar, men netop derigennem er en tillidserklæring fra Gud og Kirken. Ved dåben i Jordan får Jesus og omgivelserne at vide, at Han er Guds elskede Søn, og at alle skal høre Ham, altså lytte til Ham og følge Ham. Det samme gælder for dem, der bliver døbt og firmet. Også vi er derved blevet Guds elskede børn, der ved selv at adlyde Gud har noget at fortælle andre, noget de skal lytte til. I er en hel del unge, der i løbet af dette forår skal firmes med den olie, vi nu skal indvie. For jer gælder det særligt, at I bliver Guds elskede børn og træder ud af ukendtheden.

Mange er sikkert ikke begejstrede for at optræde med autoritet af frygt for at virke bedrevidende og overmodige. Meget af det, der skal siges i Jesu lære er dog spørgsmål om liv og død, og Han har ikke andre end os, altså alle os troende, til at sige det.

I messens evangelium⁹ har vi hørt om Jesus i synagogen i Nazareth, en begivenhed, der i kronologi og betydning er en klar opfølgning på hans dåb i Jordan, én af hans første offentlige fremtrædener. Jesus fremlægger et program og siger, at profetens ord er gået i opfyldelse. Hans program kunne se ud som et velfærdsprogram, som alle kan tilslutte sig, noget ukontroversielt, som bare skal realiseres. Til forskel fra andre velfærdsprogrammer er det dog ikke menneskeskabt og ikke farvet af politisk korrekte eller opportunistiske hensyn, men et budskab, vi har fået betroet. Nok så velmente forsøg på at justere det kan betyde, at det bliver umuligt at virkeliggøre eller – hvis man forsøger alligevel – at det bliver forvansket.

Jesu dåb var en form for underkastelse, et udtryk for ydmyghed, at gøre noget, der tilsyneladende ikke var nødvendigt, ja, ifølge Johannes Døberen ligefrem upassende. Apostlenes venten på Helligånden var også en lydighedsakt, en tillidsfuld forventning i en situation, der ikke virkede for perspektivrig.

⁷ John Henry Newman, Lectures on the Present Position of Catholics in England, London 1908

⁸ Jf. koncilsdokumentet Lumen Gentium, nnr. 11 og 31ff. [Klik her](#) for at åbne dette dokument (dansk)

⁹ Luk 4,16–21: Jesus kom også til Nazareth, hvor han var vokset op. På sabbatten gik han efter sædvane ind i synagogen, og han rejste sig for at læse op. Man rakte ham profeten Esajas' bog, og han åbnede den og fandt det sted, hvor der står skrevet: Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige, for at udråbe frigivelse for fanger og syn til blinde, for at sætte undertrykte i frihed, for at udråbe et nådeår fra Herren. Så lukkede han bogen, gav den til tjeneren og satte sig, og alle i synagogen rettede spændt øjne mod ham. Da begyndte han at tale til dem og sagde: "I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gået i opfyldelse."

Den forestående påske og dét, Jesus har ladet udgå af dens begivenheder, er noget, som hele tiden går i opfyldelse for os. Det er vor tids chance, som vi må gribe, og som Gud fylder med indhold og mening. Lad os ikke fortrænge de problemer, vi har at løse, og de udfordringer, vi står over for. Enhver krisesituation kræver ud over snarrådighed også fordybelse og besindelse. Det nådeår, som profeten Esajas lovede, begyndte i Nazareth, men fornys hver gang, Kristus udlægger ordet for os i Kirken. Her samles og lever vi. Som folk i Nazareth tit kom i synagogen, sådan kommer mange måske også jævnligt i kirken eller ved, at den er der. Lad os i Kirkens fællesskab hjælpe hinanden til at opleve, at dét, Jesus har lovet, går i opfyldelse.

Amen.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk